

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ**CYLAW****Ο Περί Ίσης Μεταχειρίσεως Ανδρών και Γυναικών στα Επαγγελματικά Σχέδια Κοινωνικής Ασφάλισης Νόμος του 2002 (133(I)/2002)****Ιστορικό Τροποποιήσεων****133(I)/2002** 40(I)/2009 149(I)/2014**Προοίμιο**

Για σκοπούς εναρμόνισης με τις πράξεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τίτλο—

(α) "Οδηγία 86/378/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 24^{ης} Ιουλίου 1986 για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης" (ΕΕ L 225 της 12.8.86, σελ. 40),

(β) "Οδηγία 96/97/ΕΚ του Συμβουλίου της 20^{ης} Δεκεμβρίου 1996 που τροποποιεί την Οδηγία 86/378/ΕΟΚ για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης" (ΕΕ L 46 της 17.2.97, σελ. 20), και

(γ) "Οδηγία 97/80/ΕΚ του Συμβουλίου της 15^{ης} Δεκεμβρίου 1997 σχετικά με το βάρος απόδειξης σε περιπτώσεις διακριτικής μεταχείρισης λόγω φύλου" (ΕΕ L 14 της 20.1.1998, σελ. 16).

Για σκοπούς ορθότερης εναρμόνισης με το Άρθρο 19 της πράξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο—

"Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5^{ης} Ιουλίου 2006 για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης",

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος

1. Ο Νόμος αυτός θα αναφέρεται ως ο περί Ίσης Μεταχειρίσεως Ανδρών και Γυναικών στα Επαγγελματικά Σχέδια Κοινωνικής Ασφάλισης Νόμος του 2002.

133(I)/2002**Ερμηνεία**

2. Στο Νόμο αυτό, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια—

"άμεση διάκριση λόγω φύλου" σημαίνει όταν ένα πρόσωπο υφίσταται, για λόγους φύλου, μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν που υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο ένα άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση·

"αρμόδια αρχή" σημαίνει το Διευθυντή και οποιοδήποτε εξουσιοδοτημένο από αυτόν λειτουργό·

"αρχή της ίσης μεταχείρισης" σημαίνει την απουσία κάθε διάκρισης λόγω φύλου, είτε άμεσης είτε έμμεσης, σε συσχέτισμό ιδίως με την έγγαμη ή οικογενειακή κατάσταση, όσο αφορά οποιοδήποτε από τα ρυθμιζόμενα με τον παρόντα Νόμο θέματα·

"αυτοτελώς εργαζόμενος" έχει την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό στο άρθρο 2 των περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμων του 1980 μέχρι 2002·

"διάκριση λόγω φύλου" σημαίνει άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου και περιλαμβάνει την εντολή για διακριτική μεταχείριση ενός προσώπου λόγω φύλου και οποιαδήποτε λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση γυναίκας, λόγω της εγκυμοσύνης της ή άδειας μητρότητας·

"Διευθυντής" σημαίνει το Διευθυντή των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων

"έμμεση διάκριση λόγω φύλου" σημαίνει όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική θέτει σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση πρόσωπα ενός φύλου σε σύγκριση με πρόσωπα του άλλου φύλου, εκτός αν αυτή η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικά από νόμιμο στόχο και τα μέσα για την επίτευξη του εν λόγω στόχου είναι πρόσφορα και αναγκαία·

"Επαγγελματικό Σχέδιο Κοινωνικής Ασφάλισης" σημαίνει το σχέδιο που έχει ως αντικείμενο τη χορήγηση στους εργαζόμενους, μισθωτούς ή αυτοαπασχολούμενους, στα πλαίσια επιχείρησης ή ομάδας επιχειρήσεων, οικονομικού κλάδου ή επαγγελματικού ή διεπαγγελματικού τομέα, παροχών που προορίζονται να συμπληρώσουν ή να υποκαταστήσουν τις παροχές των εκ του νόμου συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, ανεξαρτήτως του αν η υπαγωγή στα συστήματα αυτά είναι υποχρεωτική, εξαιρουμένων των σχεδίων που διέπονται από την Οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως, και ειδικότερα του·

(α) Σχεδίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το οποίο λειτουργεί δυνάμει του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου·

(β) σχεδίου κοινωνικής σύνταξης, το οποίο λειτουργεί δυνάμει του περί Χορήγησης Κοινωνικής Σύνταξης Νόμου·

(γ) σχεδίου ειδικής χορηγίας για τυφλούς, το οποίο λειτουργεί δυνάμει του περί Παροχής Ειδικών Χορηγιών Νόμου·

(δ) σχεδίου παροχής επιδόματος τέκνου το οποίο λειτουργεί δυνάμει του περί Παροχής Επιδόματος Τέκνου Νόμου· και

(ε) σχεδίου παροχής επιδόματος βαριάς κινητικής αναπηρίας που διέπεται από τις σχετικές Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου.

(1) προβλέπει για την καταβολή χρηματικών ή εις είδος παροχών σε εργοδοτούμενους ή αυτοτελώς εργαζομένους, καθώς και στους εξ αυτών έλκοντες δικαίωμα, σε περίπτωση·

(α) γήρατος, συμπεριλαμβανομένης και της πρόωρης αφυπηρέτησης,

(β) θανάτου,

(γ) διακοπής της απασχόλησης λόγω μητρότητας, ασθένειας ή ανικανότητας,

(δ) εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας,

(ε) ανεργίας,

εξαιρουμένου όμως του Σχεδίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το οποίο λειτουργεί βάσει των περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμων του 1980 μέχρι (Αρ. 4) του 2001· ή

(2) προβλέπει για την καταβολή άλλων κοινωνικών παροχών σε είδος ή σε χρήμα, ιδίως παροχών επιζώντων και οικογενειακών παροχών σε εργοδοτούμενους, εφόσον οι παροχές αυτές αποτελούν οφέλη που παρέχονται από τον εργοδότη στον εργοδοτούμενο λόγω της απασχόλησής του·

"εργοδότης" σημαίνει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή οργανισμό, δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, σε οποιοδήποτε δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα ή κλάδο δραστηριότητας, που· απασχολεί ή απασχολούσε εργοδοτούμενους, συμπεριλαμβανομένων της Κυβερνήσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως·

"εργοδοτούμενος" έχει την ίδια έννοια με τον όρο "μισθωτός" όπως αυτός ερμηνεύεται στο άρθρο 2 των περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμων του 1980 μέχρι (Αρ. 4) του 2001·

"σύμβαση εργασίας" σημαίνει οποιαδήποτε γραπτή ή προφορική συμφωνία σε σχέση με απασχόληση που έχει συναφθεί μεταξύ ενός εργοδοτούμενου ή ομάδας εργοδοτούμενων ή της συνδικαλιστικής οργάνωσης ή των συνδικαλιστικών οργανώσεών τους και ενός εργοδότη ή οργάνωσης εργοδοτών

"Υπουργός" σημαίνει τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

133(I)/2002 40(I)/2009

3.—(1) Ο παρών Νόμος αποσκοπεί στην αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης.

(1A) Ο παρών Νόμος εφαρμόζεται στον ενεργό πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένων των αυτοτελώς εργαζομένων, των εργοδοτούμενων η δραστηριότητα των οποίων διακόπτεται λόγω ασθένειας, μητρότητας, ατυχήματος ή μη ηθελημένης ανεργίας και των προσώπων που αναζητούν εργασία και στους συνταξιούχους και στους ανάπηρους εργαζόμενους, καθώς και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα δυνάμει οποιουδήποτε νόμου ή σύμβασης εργασίας.

(1B) Ο παρών Νόμος εφαρμόζεται -

(α) στα επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης που προβλέπουν για την καταβολή χρηματικών ή σε είδος παροχών εξασφαλίζοντας προστασία κατά των ακόλουθων κινδύνων:

- (i) ασθένειας·
- (ii) αναπηρίας·
- (iii) γήρατος, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης πρόωρης αφυπηρέτησης·
- (iv) εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικής ασθένειας·
- (v) ανεργίας.

(β) στα επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης που προβλέπουν άλλες κοινωνικές παροχές, σε είδος ή σε χρήμα, και ιδίως παροχές επιζώντων και οικογενειακές παροχές, εφόσον οι παροχές αυτές αποτελούν οφέλη που παρέχονται από τον εργοδότη στον εργαζόμενο λόγω της απασχόλησής του.

(γ) στα συνταξιοδοτικά σχέδια για συγκεκριμένη κατηγορία εργαζομένων, όπως οι δημόσιοι υπάλληλοι, όταν οι παροχές που προβλέπονται από το σύστημα καταβάλλονται λόγω της εργασιακής σχέσης με το δημόσιο ως εργοδότη.

(2) Οι διατάξεις του Νόμου αυτού δεν εφαρμόζονται-

- (α) Στις ατομικές συμβάσεις των αυτοτελώς εργαζομένων
- (β) στα σχέδια των αυτοτελώς εργαζομένων τα οποία έχουν μόνο ένα μέλος·
- (γ) στα ασφαλιστήρια συμβόλαια των εργοδοτούμενων στα οποία δεν μετέχει ο εργοδότης·
- (δ) στα σχέδια στα οποία οι παροχές χρηματοδοτούνται από εισφορές που καταβάλλουν οι εργοδοτούμενοι προαιρετικά·
- (ε) στις προαιρετικές διατάξεις επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίες προσφέρονται ατομικά στους μετέχοντες για να τους εξασφαλίσουν-
  - (i) είτε συμπληρωματικές παροχές,
  - (ii) είτε την επιλογή της ημερομηνίας έναρξης των κανονικών παροχών των αυτοτελώς εργαζομένων ή την επιλογή μεταξύ πολλών παροχών.

133(I)/2002 40(I)/2009

Ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης

4.—(1) Με την επιφύλαξη των διατάξεων του περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για την Ίδια Εργασία ή για Εργασία Ίσης Αξίας Νόμου απαγορεύεται οποιαδήποτε διάκριση λόγω φύλου, στα επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης, ιδίως όσο αφορά-

- (α) Το πεδίο εφαρμογής των σχεδίων και τους όρους υπαγωγής στα σχέδια αυτά·
- (β) την υποχρέωση καταβολής, τον υπολογισμό και την επιστροφή εισφορών
- (γ) τις προϋποθέσεις απόκτησης, διάρκειας και διατήρησης του δικαιώματος παροχών· και
- (δ) τον υπολογισμό των παροχών, συμπεριλαμβανομένων των προσαυξήσεων λόγω συζύγου και άλλων εξαρτώμενων προσώπων.

(2) Τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (3) του παρόντος άρθρου, μεταξύ των διατάξεων που αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης περιλαμβάνονται και οι διατάξεις ή οι όροι επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης που βασίζονται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, ιδίως σε συσχέτισμό με την ύπαρξη γάμου ή την εν γένει οικογενειακή κατάσταση, προκειμένου να-

- (α) Προσδιορίσουν τα πρόσωπα τα οποία μπορούν να συμμετάσχουν σε ένα επαγγελματικό σχέδιο·
- (β) καθορίσουν τον υποχρεωτικό ή προαιρετικό χαρακτήρα της συμμετοχής σε ένα επαγγελματικό σχέδιο·
- (γ) θέσουν διαφορετικούς κανόνες αναφορικά με την ηλικία εισόδου στο σχέδιο ή την ελάχιστη περίοδο απασχόλησης ή υπαγωγής στο σχέδιο, που απαιτείται για την απόκτηση δικαιώματος σε παροχές από το σχέδιο·
- (δ) καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις εισφορές των εργοδοτούμενων
- (ε) θέσουν διαφορετικούς κανόνες για την επιστροφή των εισφορών όταν ο εργοδοτούμενος αποχωρεί από ένα σχέδιο χωρίς να έχει ικανοποιήσει τις προϋποθέσεις που θα του εξασφάλιζαν αργότερα δικαίωμα σε μακροπρόθεσμες παροχές·
- (στ) καθορίσουν διαφορετικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση παροχών ή για να τις περιορίσουν μόνο στους εργοδοτούμενους του ενός φύλου·
- (ζ) καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα παροχών·
- (η) ορίσουν διαφορετική ηλικία συνταξιοδότησης
- (θ) διακόψουν τη διατήρηση ή την απόκτηση δικαιώματος ή αναστείλουν τέτοιο δικαίωμα κατά την περίοδο της άδειας μητρότητας ή άδειας για οικογενειακούς λόγους, οι οποίες παραχωρούνται σύμφωνα με νόμο ή συμφωνία και κατά τις οποίες καταβάλλονται αποδοχές από τον εργοδότη·
- (ι) καθορίσουν διαφορετικούς κανόνες ή κανόνες που ισχύουν μόνο για τους εργοδοτούμενους του ενός φύλου αναφορικά με την εξασφάλιση ή διατήρηση του δικαιώματος για μεταγενέστερες παροχές, όταν ο εργοδοτούμενος αποχωρεί από ένα σχέδιο.
- (3) Θεωρείται ότι δεν αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, διατάξεις ή όροι επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης οι οποίοι-
- (α) Αφορούν την προστασία της γυναίκας λόγω μητρότητας·
- (β) καθορίζουν διαφορετικά επίπεδα εισφορών του εργοδότη για τα δύο φύλα, με σκοπό-
- (i) την εξίσωση ή την προσέγγιση των τελικών παροχών των δύο φύλων σε σχέδια με καθορισμένες εισφορές, ή
- (ii) τη διασφάλιση ικανοποιητικών κεφαλαίων για την κάλυψη του κόστους των παροχών σε σχέδια με καθορισμένες παροχές, οι οποίες χρηματοδοτούνται με κεφαλαιοποίηση·
- (γ) καθορίζουν διαφορετικά για τα δύο φύλα επίπεδα για τις παροχές οι οποίες χορηγούνται από σχέδια με καθορισμένες εισφορές, στο βαθμό που αυτό είναι αναγκαίο λόγω των διαφορετικών για τα δύο φύλα αναλογιστικών στοιχείων υπολογισμού των παροχών-
- (δ) καθορίζουν διαφορετικά για τα δύο φύλα επίπεδα ορισμένων στοιχείων των παροχών, σε σχέδια με καθορισμένες παροχές, οι οποίες χρηματοδοτούνται με κεφαλαιοποίηση, στο βαθμό που η ανισότητα των ποσών οφείλεται στις συνέπειες της χρησιμοποίησης διαφορετικών αναλογιστικών συντελεστών σύμφωνα με το φύλο κατά την εφαρμογή της χρηματοδότησης του σχεδίου, όπως στις περιπτώσεις-
- (i) μετατροπής μέρους μιας περιοδικής σύνταξης σε κεφάλαιο,
- (ii) μεταφοράς συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων,
- (iii) σύνταξης επιζώντος καταβλητέας στο δικαιούχο έναντι παραίτησης από μέρος σύνταξης, και
- (iv) μειωμένης σύνταξης όταν το εργαζόμενο πρόσωπο επιλέγει πρόωρη σύνταξη·
- (ε) προβλέπουν για ελαστική ηλικία συνταξιοδότησης υπό τους ίδιους όρους και για τα δύο φύλα· και
- (στ) αφορούν συμπληρωματικές παροχές, οι οποίες απορρέουν από εισφορές που έχουν καταβληθεί προαιρετικά·

133(I)/2002 40(I)/2009

Παροχές των οποίων η χορήγηση επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των οργάνων διαχείρισης των σχεδίων

5. Όταν η χορήγηση των παροχών από επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των οργάνων διαχείρισης των σχεδίων, τα όργανα αυτά πρέπει να τηρούν την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

133(I)/2002

Περιπτώσεις καταβολής από τον εργοδότη συμπληρωματικού ποσού σύνταξης

6. Οι διατάξεις του παρόντος Νόμου δεν εμποδίζουν τους εργοδότες να χορηγούν συμπληρωματικό ποσό σύνταξης σε άτομα τα οποία έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία που καθορίζεται σε επαγγελματικό σχέδιο κοινωνικής ασφάλισης, αλλά δεν έχουν ακόμη συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης σύμφωνα με τους περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμους του 1980 μέχρι (Αρ. 4) του 2001, με σκοπό την εξίσωση ή την προσέγγιση του συνολικού ποσού των παροχών που καταβάλλεται στα άτομα του αντίθετου φύλου που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση και τα οποία έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης σύμφωνα με τους περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμους του 1980 μέχρι (Αρ. 4) του 2001, μέχρις ότου οι δικαιούχοι του συμπληρωματικού ποσού συμπληρώσουν την ηλικία συνταξιοδότησης σύμφωνα με τους περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμους του 1980 μέχρι (Αρ. 4) του 2001.

133(I)/2002

Κατάργηση ή ακυρότητα αντίθετων ρυθμίσεων

7.—(1) (α) Κάθε υφιστάμενη κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου διάταξη νόμου που είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, καταργείται κατά το μέρος που περιέχει άμεση ή έμμεση διάκριση εις βάρος του ενός φύλου·

(β) αν η διάκριση στην οποία αναφέρεται η παράγραφος (α) του παρόντος εδαφίου συνίσταται σε χορήγηση δικαιώματος ή άλλου πλεονεκτήματος σε άτομα του ενός μόνο φύλου, το δικαίωμα ή πλεονέκτημα αυτό επεκτείνεται αυτοδικαίως και στα άτομα του άλλου φύλου.

(2) Η αρμόδια αρχή υποχρεούται να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για ανάκληση ή τροποποίηση, αναλόγως, οποιασδήποτε ατομικής ή κανονιστικής διοικητικής πράξης, η οποία είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του παρόντος Νόμου.

(3) Επιφυλασσομένης της αποκλειστικής δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος-

(α) Σε περίπτωση αμφιβολίας ή αμφισβήτησεως κατά πόσο νόμος καταργήθηκε ή όχι, το θέμα εκδικάζεται από αρμόδιο Επαρχιακό Δικαστήριο, η δε διαδικασία άρχεται με καταχώριση εναρκτήριας κλήσης·

(β) ανεξάρτητα από την ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου διαδικασία, η οποία αναφέρεται στην παράγραφο (α) του παρόντος εδαφίου, έκαστο Δικαστήριο κατά την άσκηση της δικής του εξουσίας δύναται να κρίνει παρεμπιπτόντως το θέμα, εάν και εφόσον είναι απαραίτητο για τη διεκπεραίωση της ενώπιον του διαδικασίας.

(4) Κάθε υφιστάμενη κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου ρύθμιση καταστατικού επαγγελματικού σχεδίου κοινωνικής ασφάλισης ή σύμβασης εργασίας που αφορά επαγγελματικό σχέδιο κοινωνικής ασφάλισης, η οποία είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, καταργείται κατά το μέρος που περιέχει άμεση ή έμμεση διάκριση εις βάρος του ενός φύλου. Η παράγραφος (β) του εδαφίου (1) του παρόντος άρθρου εφαρμόζεται αναλόγως και στις περιπτώσεις αυτές.

(5) Οποιαδήποτε νέα ρύθμιση καταστατικού επαγγελματικού σχεδίου κοινωνικής ασφάλισης ή σύμβασης εργασίας που αφορά επαγγελματικό σχέδιο κοινωνικής ασφάλισης, η οποία είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, θα είναι άκυρη κατά το μέρος που περιέχει άμεση ή έμμεση διάκριση εις βάρος του ενός φύλου. Η παράγραφος (β) του εδαφίου (1) του παρόντος άρθρου εφαρμόζεται αναλόγως και στις περιπτώσεις αυτές.

(6) Οι τελεσίδικες αποφάσεις που εκδίδονται δυνάμει του εδαφίου (3) του παρόντος άρθρου ισχύουν έναντι πάντων. Όσες αποφάσεις αφορούν καταστατικά επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης κοινοποιούνται από τον πρωτοκολλητή του Δικαστηρίου στις αρμόδιες εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις και στο Διευθυντή.

(7) Τα όργανα διαχείρισης των καταστατικών των επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης και οι εργοδότες, σε σχέση με συμβάσεις εργασίας που αφορούν επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης, υποχρεούνται να σημειώσουν αμέσως στο κείμενο και στην κατάλληλη θέση την κατάργηση, ακυρότητα ή επέκταση που διαπιστώθηκε.

(8) Εφόσον δεν έχει διαπιστωθεί κατά τα ανωτέρω η κατάργηση ή ακυρότητα ή επέκταση κάποιας διατάξεως ή ρυθμίσεως, η ισχύς της εξετάζεται παρεμπιπτόντως, επ' ευκαιρία σχετικής δίκης, από κάθε αρμόδιο Επαρχιακό Δικαστήριο ή το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών το οποίο, αν η διάκριση συνίσταται σε χορήγηση δικαιώματος ή άλλου πλεονεκτήματος σε άτομα του ενός φύλου, διατάσσει την επέκτασή του και στα άτομα του άλλου φύλου.

133(I)/2002

Εξέταση και τροποποίηση ή κατάργηση διατάξεων επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης και συμβάσεων εργασίας

8.—(1) Εντός έξι μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος Νόμου, η αρμόδια αρχή οφείλει να καλέσει τις εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις και τα όργανα διαχείρισης των επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης, να εξετάσουν τις υφιστάμενες διατάξεις των επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης και των συμβάσεων εργασίας που αφορούν επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης, προς το σκοπό ανευρέσεως οποιασδήποτε τυχόν περιεχόμενης σ' αυτές άμεσης ή έμμεσης διακρίσεως εις βάρος του ενός φύλου και τροποποιήσεώς τους, έτσι ώστε να εξαιρεθεί και τυπικά η διάκριση αυτή. Ταυτόχρονα ορίζει και προθεσμία για την εκτέλεση αυτού του έργου, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος.

(2) Εφόσον παρέλθει άπρακτη η προθεσμία που ορίστηκε, η αρμόδια αρχή υποχρεούται, με αίτησή της στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών, υποβαλλόμενη εντός έξι μηνών από της λήξεως της προθεσμίας, να ζητήσει τη διαπίστωση της καταργήσεως κάθε αντίθετης προς τις διατάξεις του παρόντος Νόμου ρυθμίσεως καταστατικού επαγγελματικού σχεδίου κοινωνικής ασφάλισης ή σύμβασης εργασίας που αφορά επαγγελματικό σχέδιο κοινωνικής ασφάλισης, κατά το μέρος που περιέχει οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση διάκριση εις βάρος του ενός φύλου, εφόσον η διαπίστωση αυτή δεν έχει εν τω μεταξύ γίνει σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει το άρθρο 7 του παρόντος Νόμου. Το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών διαπιστώνει την κατάργηση, αφού ακούσει τα ενδιαφερόμενα μέρη. Αν η διάκριση συνίσταται σε χορήγηση δικαιώματος ή άλλου πλεονεκτήματος σε άτομα του ενός μόνο φύλου, το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών διατάσσει την επέκτασή του και στα άτομα του άλλου φύλου.

(3) Οι τελεσίδικες αποφάσεις που δέχονται τις κατά το εδάφιο (2) του παρόντος άρθρου αιτήσεις ισχύουν έναντι πάντων, κοινοποιούνται δε από τον πρωτοκολλητή του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών στις αρμόδιες εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις, και στα όργανα διαχείρισης των επαγγελματικών σχεδίων κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίοι υποχρεούνται να σημειώσουν αμέσως στο κείμενο της σχετικής σύμβασης εργασίας ή καταστατικού την κατάργηση, ακυρότητα ή επέκταση που διαπιστώθηκε.

(4) Εφόσον δεν έχει διαπιστωθεί η κατάργηση ή ακυρότητα ή δεν έχει διαταχθεί η επέκταση κάποιας ρυθμίσεως, σύμφωνα με το εδάφιο (2) του παρόντος άρθρου, η ισχύς της εξετάζεται παρεμπιπτόντως, επ' ευκαιρία σχετικής δίκης, από κάθε αρμόδιο Επαρχιακό Δικαστήριο ή το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών, το οποίο αν η διάκριση συνίσταται σε χορήγηση δικαιώματος ή άλλου πλεονεκτήματος σε άτομα του ενός φύλου, διατάσσει την επέκτασή του και στα άτομα του άλλου φύλου.

133(I)/2002

Προστασία εργοδοτουμένων

9.—(1) Ουδείς απολύεται από την εργασία του ή υποβάλλεται με οποιοδήποτε τρόπο σε δυσμενή μεταχείριση από τον εργοδότη του για το λόγο ότι υπέβαλε παράπονο ή έδωσε μαρτυρία ή συνέβαλε στη λήψη οιασδήποτε μέτρων με βάση τον παρόντα Νόμο.

(2) Οποιοσδήποτε εργοδότης παραβαίνει τις πρόνοιες του παρόντος άρθρου υπόκειται σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις χίλιες λίρες.

133(I)/2002

Δικαστική και εξωδικαστική προστασία και βάρος απόδειξης

10.—(1) Κάθε πρόσωπο, που θεωρεί ότι θίγεται από παράβαση του παρόντος Νόμου, δικαιούται να διεκδικεί τα δικαιώματά του ενώπιον αρμόδιου δικαστηρίου, ακόμα και εάν η σχέση στο πλαίσιο της οποίας εικάζεται ότι έγινε η παράβαση έχει λήξει, και να χρησιμοποιεί κάθε πρόσφορο μέσο για την στοιχειοθέτηση της παραβάσεως και της πάσης φύσεως ζημιάς που υπέστη λόγω αυτής.

(2) Σε κάθε δικαστική διαδικασία, εκτός από ποινική, αν ο διάδικος που ισχυρίζεται ότι θίγεται από παράβαση διατάξεων του παρόντος Νόμου, στοιχειοθετεί πραγματικά περιστατικά από τα οποία πιθανολογείται η παράβαση, το Δικαστήριο υποχρεώνει τον αντίδικό του να αποδείξει ότι δεν υπήρξε καμία παράβαση του παρόντος Νόμου.

(3) Κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι θίγεται από παράβαση του παρόντος Νόμου δικαιούται, ακόμη και εάν η σχέση στο πλαίσιο της οποίας εικάζεται ότι σημειώθηκε η διάκριση έχει λήξει, να υποβάλει σχετικό παράπονο στον Επίτροπο Διοικήσεως, ο οποίος για το σκοπό αυτό έχει όλες τις εξουσίες και αρμοδιότητες που προβλέπονται από τον περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμο.

(4) Σε κάθε διαδικασία που εμπίπτει στο εδάφιο (3), αν το πρόσωπο που ισχυρίζεται ότι θίγεται από παράβαση διατάξεων του παρόντος Νόμου επικαλείται και στοιχειοθετεί πραγματικά περιστατικά από τα οποία πιθανολογείται η παράβαση, ο Επίτροπος Διοικήσεως υποχρεώνει το πρόσωπο εναντίον του οποίου στρέφεται το παράπονο να αποδείξει ότι δεν υπήρξε οποιαδήποτε παράβαση του παρόντος Νόμου.

[133\(I\)/2002](#) [40\(I\)/2009](#) [149\(I\)/2014](#)

Αρμόδια Δικαστήρια και κυρώσεις

11.-(1) Επιφυλασσομένης της αποκλειστικής δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος, και εφόσον δεν προβλέπεται διαφορετικά στον παρόντα Νόμο, αρμοδιότητα για την εκδίκαση των διαφορών που αναφύονται εξ αφορμής της εφαρμογής του παρόντος Νόμου έχει το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών.

(2) Σε περίπτωση αγωγής ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου, δυνάμει της παραγράφου 6 του Άρθρου 146 του Συντάγματος και υπό τον όρο ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του ουσιαστικού δικαιώματος σε δίκαιη και εύλογη αποζημίωση, το αρμόδιο Επαρχιακό Δικαστήριο επιδικάζει στο δικαιούχο το μεγαλύτερο από τα ακόλουθα δύο ποσά:

(α) Την επιδικαστέα δυνάμει της παραγράφου 6 του Άρθρου 146, δίκαιη και εύλογη αποζημίωση.

(β) ολόκληρη τη θετική ζημιά, συμπεριλαμβανομένων των αποδοχών υπερημερίας και χρηματική ικανοποίηση για τυχόν ηθική ή σωματική βλάβη του ενάγοντος, που προκλήθηκαν από την απόφαση, πράξη ή παράλειψη η οποία κηρύχθηκε άκυρη, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 146 του Συντάγματος. Σε κάθε περίπτωση, στο επιδικαζόμενο πιο πάνω ποσό, προστίθεται και νόμιμος τόκος από την ημερομηνία που επήλθε η ανωτέρω ζημιά ή/ και βλάβη και έως την ημερομηνία πλήρους καταβολής της αποζημίωσης.

(3) Το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών επιδικάζει δίκαιη και εύλογη αποζημίωση, η οποία καλύπτει τουλάχιστον ολόκληρη τη θετική ζημιά και περιλαμβάνει και χρηματική ικανοποίηση για τυχόν ηθική βλάβη του αιτητή, που προκλήθηκαν από τον παραβάτη, σε κάθε δε περίπτωση, στο επιδικαζόμενο πιο πάνω ποσό, προστίθεται νόμιμος τόκος από την ημερομηνία της παραβάσεως έως την πλήρη καταβολή της αποζημίωσης.

(4) Ανεξάρτητα από τις κυρώσεις που προβλέπονται στο εδάφιο (3) του παρόντος άρθρου, το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών, εφόσον το κρίνει αναγκαίο, εκδίδει και διάταγμα δεσμευτικής αναγνωρίσεως των δικαιωμάτων του αιτητή σε σχέση με την καταγγελλόμενη παράβαση.

[133\(I\)/2002](#) [40\(I\)/2009](#)

Εκπροσώπηση από Οργανώσεις

11Α. Ενώσεις προσώπων, οργανώσεις εργαζομένων ή άλλες οργανώσεις ή νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν ως καταστατικό σκοπό, μεταξύ άλλων, την εξάλειψη των διακρίσεων λόγω φύλου και την προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών, μπορούν, με την έγκριση προσώπου που νομιμοποιείται με βάση τον παρόντα Νόμο, να ασκούν είτε εξ ονόματος του προσώπου αυτού είτε προς υποστήριξή του τα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 10 και, σε τέτοια περίπτωση, εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι διατάξεις του εδαφίου (2) του άρθρου 10 αναφορικά με το βάρος απόδειξης.

[40\(I\)/2009](#)

Παροχή ανεξάρτητης συνδρομής στα θύματα

11Β. Με την επιφύλαξη του δικαιώματος των θυμάτων διακρίσεων και των ενώσεων, οργανώσεων ή άλλων νομικών προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 11Α, παρέχεται ανεξάρτητη συνδρομή προς τα θύματα διακρίσεων, όταν καταγγέλλουν διακριτική μεταχείριση, από την Επιτροπή Ισότητας των Φύλων στην Απασχόληση και Επαγγελματική Εκπαίδευση, η οποία έχει συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Ίσης Μεταχειρίσεως Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση Νόμου.

[40\(I\)/2009](#)

Κοινωνικός διάλογος και προαγωγή της αρχής της ισότητας

11Γ.-(1) Οι οργανώσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων οφείλουν να προβαίνουν σε κοινωνικό διάλογο με σκοπό την προώθηση της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης.

(2) Οι εργοδότες οφείλουν να προωθούν την αρχή της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης κατά τρόπο οργανωμένο και συστηματικό και για το σκοπό αυτό, ενθαρρύνονται από την αρμόδια αρχή να παρέχουν στους εργαζόμενους ή στους εκπροσώπους τους, εφόσον τους ζητηθεί, τουλάχιστον μια φορά το χρόνο ή με οποιαδήποτε άλλη συχνότητα συμφωνηθεί μεταξύ αυτών και των εκπροσώπων των εργαζομένων, τις κατάλληλες πληροφορίες σε ό,τι αφορά τα επαγγελματικά σχέδια κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και ενδεχόμενα μέτρα βελτίωσης της κατάστασης, σε συνεργασία με τους εκπροσώπους των εργαζομένων. Κώδικας, που συμφωνείται από τους κοινωνικούς εταίρους, καθορίζει τις λεπτομέρειες για την επίτευξη του προαναφερθέντος σκοπού.

[40\(I\)/2009](#)

Διάλογος με μη κυβερνητικές οργανώσεις

11Δ. Η αρμόδια αρχή διεξάγει διάλογο με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις που έχουν σύμφωνα με το καταστατικό τους νόμιμο συμφέρον να συμβάλλουν στην καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, με αντικειμενικό σκοπό την προαγωγή της αρχής της ίσης αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών στους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Νόμου.

[40\(I\)/2009](#)

Αδικήματα και ποινές

12. Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στον παρόντα Νόμο όποιος παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος Νόμου, θα είναι ένοχος αδικήματος και θα τιμωρείται με πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τις δύο χιλιάδες λίρες.

[133\(I\)/2002](#)

Απαγόρευση παραίτησης από δικαιώματα

13. Οποιαδήποτε μονομερής ή κατά συμφωνία, ρητή ή σιωπηρή παραίτηση από την εφαρμογή του παρόντος Νόμου ή από τα παρεχόμενα από αυτόν δικαιώματα απαγορεύεται και είναι απολύτως άκυρη.

[133\(I\)/2002](#)

Διαβίβαση πληροφοριών προς την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

13Α. Η αρμόδια αρχή διαβιβάζει στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, έως τις 15 Φεβρουαρίου 2011, κάθε αναγκαία πληροφορία αναφορικά με την εφαρμογή του παρόντος Νόμου.

[40\(I\)/2009](#)

Έναρξη της ισχύος του παρόντος Νόμου

14. Ο παρών Νόμος τίθεται σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2003.

[133\(I\)/2002](#)